

AKTIN NÖVÜ	Vergilər Nazirliyi
QƏBUL EDİLDİYİ TARİX	17.08.1999
QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	A-126
ADI	Torpaq vergisinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi haqqında Təlimat
RƏSMİ DƏRC EDİLDİYİ MƏNBƏ	Azərbaycan Respublikası Normativ Aktlarının Bülleteni (Dərc olunma tarixi: 31-01-2000, Nəşr nömrəsi: 01)
QÜVVƏYƏ MİNMƏ TARİXİ	
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VAHİD HÜQUQI TƏSNİFATI ÜZRƏ İNDEKS KODU	090.000.000 250.000.000
HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNİN QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	186
HÜQUQİ AKTIN HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLDİYİ TARİX	

“Qeydə alınmışdır”
Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyi

Qeydiyyat 186
“30” 08 1999-cu il

Nazir _____ S. Həsənova

“Təsdiq edilmişdir”
Azərbaycan Respublikası
Baş Dövlət Vergi Müfəttişliyi
Əmr A-126
“17” 08 1999-cu il

Rəisin müavini
_____ M. Namazov

“RAZILAŞDIRILMIŞDIR”
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MALİYYƏ NAZİRİNİN
MÜAVİNİ

_____ H. ƏSƏDOV

TORPAQ VERGİSİNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ VƏ ÖDƏNİLMƏSİ HAQQINDA

T Ə L İ M A T

Torpaq vergisi Azərbaycan Respublikasının 1996-cı il 24 dekabr tarixli “Torpaq vergisi haqqında” Qanununa əsasən alınır. Torpaq vergisinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi bu Qanunla, habelə Azərbaycan Respublikasının Torpaq məəcəlləsi və digər qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir.

I. TORPAQ VERGİSİNİN ÖDƏYİCİLƏRİ VƏ TUTULMASI OBYEKTİ

1. Torpaq vergisinin ödəyiciləri mülkiyyətinə və istifadəsinə torpaq sahələri verilən hüquqi və fiziki şəxslərdir.

Torpaq vergisinin ödəyiciləri olan hüquqi şəxslər dedikdə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən hüquqi şəxslər olan müəssisələr və təşkilatlar və təşkilatlar, onların müstəqil balansla və hesablaşma hesabına malik olan filialları və digər bölmələri, birliklər xarici investisiyalı müəssisələr, xarici hüquqi şəxslər və onların nümayəndəlikləri başa düşülür.

Fiziki şəxslərə isə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, xarici vətəndaşlar, vətəndaşlığı olmayan şəxslər aiddir.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində başqa dövlətlərin, yaxud Azərbaycan Respublikasının başqa dövlətlərlə birgə ehtiyacları üçün istifadə olunana torpaq sahələrinə görə vergi tutulması dövlətlərarası müqavilələrlə tənzimlənir. Belə müqavilələr olmadıqda torpaq vergisinin tutulması ümumi qaydada həyata keçirilir.

2. Torpaq vergisinin tutulması obyektinə hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə və istifadəsinə verilmiş torpaq sahələridir. Bu torpaqlara xüsusi olaraq aşağıdakılar daxildir:

Kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin (əkinçilik, heyvandarlıq, quşçuluq, bağçılıq, bostançılıq və s. bu kimi) keçirildiyi torpaqlar;

fərdi mənzil tikintisi, bağ evi, qaraj tikintisi və digər tikinti məqsədli torpaqlar;

sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, energetika və başqa təyinatlı torpaqlar;

sağlamlıq və istirahət təyinatlı torpaqlar (dövlət mülkiyyətində olan torpaqlardan başqa);

istehsal fəaliyyəti üçün istifadə edilən dövlət, meşə və su fondu torpaqları;

Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan sektorunun altında yerləşən istehsal fəaliyyətinə cəlb olunmuş torpaqlar.

3. Torpaq vergisi hüquqi və fiziki şəxslərin müəyyən olunmuş qaydada mülkiyyətinə və ya istifadəsinə verilmiş vergiyə cəlb edilən torpaq sahələrinə, o cümlədən tikinti və qurğuların tutduğu torpaq sahələrinə, habelə tikinti və qurğuların saxlanması üçün zəruri olan torpaq sahələrinə, görə tutulur.

4. Tikintiyə xidmət üçün ayrılmış torpaq sahəsi bir neçə hüquqi şəxsin və ya fiziki şəxsin istifadəsində olarsa, onda belə sahənin hər hissəsinə ayrılıqda torpaq vergisi hesablanır. Torpaq sahəsi belə şəxslərin və ya fiziki şəxsin birgə istifadəsində olarsa, onda vergiyə cəlb etmək məqsədi ilə həmin torpaq sahəsi, onların hər birinin mülkiyyətində və sahibliyində olan tikinti sahəsinə mütənasib olaraq bölünür.

Bir neçə hüquqi və ya fiziki şəxsin ümumi mülkiyyətində olan tikintiyə xidmət edən torpaq sahələrinə görə bu mülkiyyətçilərin hər birinə vergi, onların bu tikintidə payına müvafiq hesablanır.

Torpaq vergisinin hesablanması bu qaydası o vaxt tətbiq edilir ki, Həmin torpaq sahələrinin mülkiyyət və istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlərdə və yaxud tərəflərin razılığı ilə başqa qaydalar nəzərdə tutulmamış olsun.

II. TORPAQ VERGİSİ ÜZRƏ GÜZƏŞTLƏR

5. Aşağıdakı torpaqlar vergidən azaddırlar:

a) yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan torpaqları; Bu torpaqlara meydanlar, parklar, küçələr, səkilər, keçidlər, ümumi yaşayış binalarının həyətidə ağac altı sahələr, uşaq meydançaları, yollar və s. torpaqlar aid edilir.

b) dövlət mülkiyyətində olan təbiəti mühafizə, təbii qoruyucu, sağlamlaşdırma, istirahət, tarix-mədəniyyət təyinatlı torpaqlar, habelə qanunla qorunan ərazilərin təsərrüfat fəaliyyəti üçün qadağan edilmiş torpaqları;

v) istehsal fəaliyyətinə cəlb edilməmiş dövlət, meşə və su fondu torpaqları, Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan sektorunun altında yerləşən torpaqlar;

q) dövlət büdcəsinin, yaxud həmkarlar ittifaqı təşkilatının vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən mədəniyyət, incəsənət və kinematografiya, təhsil, idman-sağlamlıq kompleksləri və obyektləri (kurort idarələri istisna olmaqla), habelə təbii tarixi və mədəni abidələr;

ğ) kənd təsərrüfatı və meşə təsərrüfatı təmayüllü elmi təşkilatlar və elmi-tədqiqat idarələri, elmi və tədris məqsədləri üçün istifadə edilən torpaq sahələrinə görə;

d) dövlət sərhəd zolaqları və müdafiə təyinatlı torpaqlar;

Dövlət sərhəd zolaqları torpaqlarına istər sərhəd zolağında, istərsə də onun hüdudlarından kənarda 30-50 metr enində olan

torpaq zolaqları, dövlətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə sərhəd qoşunlarının müddətsiz istifadəsi üçün Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi boyunca verilən 5 metrlik torpaq zolağı, həmçinin gömrük xidmətinin ehtiyacları üçün ayrılmış torpaq sahələri (təsərrüfat fəaliyyəti üçün istifadə olunan torpaqlardan başqa) aid edilir.

III. TORPAQ VERGİSİNİN HESABLANMASI VƏ ÖDƏNİLMƏSİ QAYDASI

6. Torpaq vergisinin dərəcələri Qanuna müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydada müəyyənləşdirilir. Bununla əlaqədar olaraq Nazirlər Kabineti tərəfindən kənd yerlərində torpaq vergisinin hesablanması üçün 14 may 1997-ci il tarixli 43 nömrəli Qərar qəbul olunmuş və həmin Qərarla torpaq vergisinin hesablanması üçün cədvəl təsdiq edilmişdir (1 sayılı əlavə). Göstərilən cədvəl kadastr rayonları və ora daxil olan inzibati rayonlar üzrə torpağın keyfiyyət qruplarını və torpaq vergisinin hesablanması üçün torpağın hər bir hektarının şərti ballarını (əkin, dinc, həyətyanı torpaqlar və çoxillik əkməklər üzrə) nəzərdə tutulmuşdur.

Göstərilən Qərara əsasən torpaq vergisinin dərəcələri torpağı 1 hektarının şərti ballarının 300 manata vurulması qaydası ilə hesablanır.

Biçənəklər, örüşlər və otluqlar üçün torpağın bir hektarının balları əkin və dinc torpaqlar üçün müəyyənləşdirilmiş balların 1/10 (10 faiz) miqdarında qəbul edilir.

7. Keyfiyyət xarakteristikası müəyyən edilməmiş torpaq sahələrinə görə torpaq vergisini hesablamaq məqsədi üçün, həmin torpaq sahəsinin daxil olduğu inzibati rayon (şəhər) üzrə torpağın orta bonitet balı qəbul edilir.

8. Şəhər və qəsəbələrdə torpaq vergisinin dərəcələri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Naxçıvan, Şəki, Yevlax, Lənkəran, Xankəndi, Əli-Bayramlı, Naftalan şəhərləri, rayon mərkəzləri, rayon tabeçiliyində olan şəhərlər və qəsəbələr üzrə torpaq vergisinin dərəcələri haqqında" 8 iyun 1998-ci il tarixli 126 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir (2 sayılı əlavə).

Göstərilən dərəcələr şəhər və qəsəbələrdə xalq təsərrüfatı sahələrinin tutduğu torpaqlar, yaşayış fondlarının, həyətyanı sahələrin və şəhər və qəsəbə yerlərində kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün, habelə vətəndaşların bağ sahələri üzrə torpaq sahələrinin bir kvadrat metri üçün müəyyən edilmişdir.

9. Yaşayış məntəqələrindən kənar yerdə yerləşən sənayenin, tikintinin, nəqliyyatın, rəhbərlik və xalq təsərrüfatının digər istehsal və xidmət sahələrinin, habelə meşə və su fondunun torpaqların görə (kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən torpaq sahələrindən başqa) torpaq vergisi inzibati rayonun kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarına müəyyən edilmiş yüksək vergi dərəcələrini 5 misli miqdarında tutulur.

10. Fiziki və hüquqi şəxslər torpaq sahələri barədə özlərinin mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədləri aldıqdan sonra həmin ərazidəki vergi orqanında uçota durmalıdırlar.

11. Torpaq vergisi torpaq barəsində mülkiyyət və torpaqdan istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlərə əsasən müəyyən edilir.

Tikililərin və qurğuların yerləşdiyi torpaqlara, onların saxlanması, habelə obyektlərin sanitariya mühafizəsi üçün zəruri olan sahələrə görə torpaq vergisi tutulur.

Hüquqi və fiziki şəxslərin istifadə etdikləri torpaqlar müxtəlif dərəcələrlə vergiyə cəlb edilən torpaq sahələrindən ibarətdirsə, onda torpaq vergisinin ümumi məbləği ayrı-ayrı sahələr üzrə vergiləri cəmləməklə müəyyən edilir.

12. İl ərzində torpaq sahələri bir kadastr qiymət rayonundan çıxarılaraq digərinə aid edildikdə torpaq vergisi növbəti ildən başlayaraq yeni kadastr qiymət rayonu üçün təsdiq edilmiş dərəcələrlə vergiyə cəlb edilir.

İl ərzində yaşayış məntəqəsi başqa kateqoriyalı yaşayış məntəqəsinə aid edildikdə (müasir üçün, Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq qaydada kənd yaşayış məntəqələri qəsəbə yaşayış məntəqələrinə, yaxud qəsəbə yaşayış məntəqələri şəhər yaşayış məntəqələrinə aid edildikdə) torpaq vergisi cari ildə bu yaşayış məntəqələri üçün əvvəl müəyyən edilmiş dərəcələrlə, gələn ildən isə həmin kənd (qəsəbə) yaşayış məntəqəsinin aid edildiyi qəsəbə (şəhər) yaşayış məntəqələri üçün müəyyən olunmuş vergi dərəcələri ilə alınır.

Yaşayış məntəqəsinin tabeçiliyində dəyişiklik edildikdə (müasir üçün, kənd və ya qəsəbə öz əraziləri ilə birlikdə inzibati cəhətdə şəhərin tərkibinə aid edildikdə) torpaq vergisi ödəyicilərindən cari ildə bu yaşayış məntəqəsinə əvvəl müəyyən edilmiş dərəcələrlə, gələn ildən isə tabeliyinə verildiyi şəhər yaşayış məntəqəsinin vergi dərəcəsi ilə hesablanıb alınır.

Inzibati ərazi vahidliyinin ləğv edilib onun başqa inzibati ərazi vahidliyinin tərkibinə daxil edilməsi hallarında, ləğv edilmiş inzibati ərazi vahidliyi ərazisində torpaq vergisi yeni dərəcələrlə onun ləğv edildiyi vaxtdan sonrakı ildən başlayaraq hesablanıb alınır.

13. Hüquqi şəxslər tərəfindən torpaq vergisi bilavasitə onların özləri tərəfindən hesablanıb ödənilir. Vergi torpaq sahələrinin miqdarına və verginin dərəcəsinə əsasən hər il hesablanır.

Torpaq vergisini hüquqi şəxslər torpaq sahələrinin ölçüsünə və verginin dərəcələrinə əsasən hər il hesablayır və mayın 15-dən keç olmayaraq bu təlimata 3 sayılı əlavədə göstərilən formada haqq-hesabları dövlət vergi orqanlarına təqdim edirlər.

Yeni ayrılmış torpaq sahələri üzrə verginin haqq-hesabları hüquqi şəxslər tərəfindən həmin torpağın ayrıldığı vaxtdan sonra bir ay ərzində təqdim edilir.

Vergi hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə və yaxud istifadəsinə verilmiş hər bir torpaq sahəsi üzrə ayrılıqda, onların yaşayış fondlarının tutduğu torpaqlara görə isə hər ev sahibliyi üzrə ayrılıqda hesablanır.

Hüquqi şəxslərin vergiyə cəlb edilən torpaq sahələri eyni bir vergi orqanının xidmət etdiyi ərazidə yerləşdikdə vergiyə cəlb edilən bütün obyektlər üzrə bir icmal haqq-hesab təqdim edilə bilər. Bu halda hər bir torpaq sahəsi və ev sahibliyi üzrə sahənin miqdarı, verginin dərəcəsi və verginin miqdarı göstərilməklə cədvəl tərtib edilən vergi haqq-hesabına əlavə edilməlidir. Hüquqi şəxsin vergiyə cəlb edilən torpaq sahələri müxtəlif vergi orqanlarının xidmət etdiyi ərazilərdə yerləşirsə, onda hər bir vergi orqanına, həmin orqanın xidmət etdiyi ərazidə yerləşən sahəyə görə vergi haqq-hesabı təqdim edilir.

14. Vergi haqq-hesablarını dövlət vergi müfəttişliklərinə mərkəzləşdirilmiş qaydada hər bir inzibati rayon üzrə ayrılıqda, vergiyə cəlb edilən obyektləri və kommunikasiya xətləri həmin inzibati rayonların ərazilərindən keçən aşağıdakı hüquqi şəxslər təqdim edirlər:

Azərbaycan Respublikası Dəmir Yolu İdarəsi - dəmir yollarının, stansiyaların və vağzalların tutduğu torpaqlara görə;

neftin və qazın nəqli üzrə müəssisələr, neft-qazçıxarma birlikləri (idarələri) - balanslarında olan neft və qaz xətlərinə xidmət üçün ayrılmış torpaqlara görə;

mənzil kommunal təsərrüfatı təşkilatları - balanslarında olan dövlət yaşayış fondlarının və qeyri-yaşayış fondlarının tutduğu torpaq sahələrinə görə.

15. Mənzil-tikinti, bağ-tikinti, qaraj-tikinti kooperativləri, bostançılıq, heyvandarlıq və bağçılıq yoldaşlıq cəmiyyətləri bu məqsədlər üçün ayrılmış torpaq sahələrinə görə verginin haqq-hesablarını bu kooperativ və cəmiyyətlərin torpaq sahələrinin

yerləşdiyi inzibati rayonların dövlət vergi müfəttişliklərinə təqdim edirlər.

16. Hüquqi və fiziki şəxslərə il ərzində ayrılmış torpaq sahələrinə görə vergi torpağın ayrıldığı vaxtdan sonrakı aydan başlayaraq hesablanır. Torpaq geri alındığı (azaldığı) hallarda verginin alınması torpağın geri alındığı (azaldığı) aydan dayandırılır (azaldılır).

Fiziki şəxslərə torpaq vergisinin hesablanması dövlət vergi xidməti orqanları tərəfindən hər il may ayının 1-dək aparılır və avqustunu 1-dən gec olmayaraq onlara tədiyənin ödənilməsi barədə bildirişlər çatdırılır.

17. Hüquqi şəxslər və vətəndaşlar tərəfindən hesablanmış vergi bərabər məbləğlərdə 15 sentyabr və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayaraq ödənilir.

18. Torpaq vergisinin hesablamalarını vaxtında təqdim etməmiş hüquqi şəxslərdən vergi orqanları torpaq sahəsinin ölçüsünə və verginin dərəcələrinə əsasən hesablanmış vergi məbləğinin 110 faizi miqdarında vergi tuturlar. Hesablamalar təqdim edildikdən sonra vergi müəyyən edilmiş qaydada yenidən hesablanır.

19. Fiziki şəxslərə verilmiş torpaq sahələrinin uçotu şəhər və rayonlar üzrə icra hakimiyyəti orqanlarının, mənzil-kommunal təsərrüfatı, texniki inventarlaşdırma bürosu, Dövlət Əmlak Komitəsi və onun yerli şöbələrinin, icra hakimiyyətinin kənd (qəsəbə) üzrə nümayəndəliyinin məlumatlarına əsasən həyata keçirilir.

20. Torpaq sahələrini (dövlət torpaqları istisna olmaqla) icarəyə götürmüş hüquqi və fiziki şəxslər (icarədarlar) torpaq vergisini ödəyiciləri hesab edilmirlər. İcarəyə verilmiş torpaq sahələrinə görə vergini torpaq mülkiyyətçiləri ödəyirlər.

Hüquqi və fiziki şəxslərin icarə müqavilələriMə əsasən istifadəyə verilmiş yaşayış və qeyri-yaşayış tikintilərinə xidmət edən torpaq sahələrinə görə torpaq vergisi, onları icarəyə verənlərdən alınır.

Yaşayış və qeyri-yaşayış tikintilərinin bir hissəsi hüquqi şəxslərə və vətəndaşlara icarəyə verildikdə də, onlara xidmət edən torpaq sahələrinə görə vergi, həmçinin icarə verənlərdən alınır.

IV. VERGİ TUTULMASINA YENİDƏN BAXILMASI VƏ BUNUNLA ƏLAQƏDAR OLARAQ ƏLAVƏ HESABLANMIŞ, VƏ AZALDIRILMIŞ VERGİ MƏBLƏĞLƏRİNİN ÖDƏNİLMƏSİ QAYDASI

21. Torpaq vergisinə vaxtında cəlb olunmamış ödəyicilər ən çoxu axırıncı iki il üçün vergini ödəməyə cəlb edirlər.

Torpaq vergisi vaxtında tutulmamış ödəyicilərdən ən çoxu axırıncı iki il üçün vergi tutulur. Verginin düzgün tutulmamasına ən çoxu axırıncı iki il üçün yenidən baxılır.

Belə hallarda əlavə hesablanmış vergi məbləğləri aşağıdakı müddətlərdə ödənilir.

- cari ilə görə əlavə hesablanmış vergi məbləğləri ödəniş müddətləri üzrə bərabər hissələrdə, əgər ödəniş müddətlərinin çatmasına 15 gündən az vaxt qalmışdırsa, onda müvafiq məbləğin ödənilməsi barədə tədiyyəçilərə bildirişin çatdırıldığı vaxtdan 15 gündən tez olmamaqla;

- bütün ödəniş müddətləri keçdikdən sonra cari il üçün və yaxud əvvəlki illər üçün hesablanmış məbləğlər bərabər hissələrlə iki müddətdə; vergi hesablandıqdan (tədiyyə bildirişi çatdırıldıqdan) sonra bir ay ərzində və birinci ödəniş müddətindən sonra bir ay ərzində;

Torpaq sahəsinin həcmnin düzgün müəyyən edilməməsi və s. ilə əlaqədar olaraq vergi məbləği yenidən hesablanıb ödənildikdə və əlavə vəsaitlər hesablandıqdan da ödəniş müddətləri bu qaydada müəyyən edilməlidir.

22. Güzəşt hüququnun əmələ kəlməsi və digər səbəblərlə əlaqədar olaraq əvvəlcə hesablanmış vergi məbləği azaldıla bilər. Belə hallarda, vergiyə cəlb edilməyə yenidən baxıldıqda və ya vergi ödəyicilərinin güzəşt hüquqi əmələ gəldikdə, ilin əvvəlindən hesablanmış verginin azaldılmalı olan məbləği bərabər hissələrlə ödəniş müddətləri üzrə çıxılmalıdır. Əgər vergi məbləği, verginin azalması gününədək ötən müddət ərzində birinci ödəniş müddəti üzrə tam ödənilmişdirsə, onda bu müddətə azaldılma məbləği ikinci ödəniş müddətindən çıxılır. Bu müddət üzrə ödənilmiş penya məbləği, verginin ilkin məbləğinin azaldılmasına düşən hissəsinə müvafiq qaydada azaldılır, artıq ödənilmiş penya növbəti ödəniş müddəti üzrə verginin ödənilməsinə yönəldilir.

Verginin azaldılması vaxtına kimi hər iki ödəniş müddəti keçmiş və vergi tam ödənilmişdirsə, artıq ödənilmiş vergi məbləği ödəyiciyə qaytarılır, ödəyicinin digər vergilər üzrə qalığı olduqda isə həmin qalığın ödənilməsinə zəçot edilir.

V. TORPAQ VERGİSİ HAQQ-HESABLARININ YOXLANILMASI QAYDASI

23. Torpaq vergisinin haqq-hesabları dövlət vergi müfəttişlikləri tərəfindən verginin ödəyiciləri olan müəssisəni idarə və təşkilatlarda müfəttişliyin rəhbərləri tərəfindən müəyyən olunmuş müddətlərdə sənədli qaydada yoxlanılır.

24. Torpaq vergisi haqq-hesablarının sənədli yoxlanılmasından qabaq, onların komeral yoxlaması aparılır. Komeral yoxlama hər bir vergi haqq-hesabı üzrə, onlar daxil olduqca həyata keçirilir. Haqq-hesabların tərkibində yol verilə bilən səhvləri aşkara çıxarmaq məqsədilə torpaq sahələri haqqında məlumatların əvvəlki ildə müqayisədə artıb-azalması səbəbləri, vergi dərəcələrinin düzgün tətbiq edilməsi və verginin hesablanması, ödənilmə müddətləri üzrə verginin düzgün bölünməsi və s. aydınlaşdırılır.

Vergi dərəcələrinin düzgün tətbiq edilməsi, yaxud tədiyyələrin hesablanması və müddətlər üzrə bölünməsinə hesab səhvlərinə yol verilməsi faktları aşkar edildikdə vergi haqq-hesablarında müvafiq düzəlişlər edilərək onlar drüstləşdirilir. Bununla əlaqədar olaraq haqq-hesablara a edilmiş bütün düzəlişlər vergi müfəttişləri tərəfindən imzalanmalı və hüquqi şəxslərə bildirməlidir. Eyni zamanda, şəxsi hesabın açılması məqsədi ilə vergi haqq-hesabı müfəttişliyin uçot işlərini aparan işçisinə verilməlidir.

25. Torpaq vergisinin hesablanması düzgünlüyü mülkiyyət və yaxud istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlərə, habelə yer quruluşu planlarına və torpaqların sahələri haqqında məlumatlar əks etdirilən digər sənədlərə əsasən yoxlanılır.

Yoxlama zamanı müxtəlif vergi dərəcələri ilə vergiyə cəlb edilə bilən digər obyektlər üzrə vergi dərəcələrinin düzgün tətbiq edilib-edilmədiyini aydınlaşdırılmalıdır.

Mənzil fondlarının, digər tikinti və qurğuların tutduğu torpaq sahələrinin vergi haqq-hesabına tam daxil edilməsini müəyyən etmək məqsədi ilə bu tikinti və qurğuların ilkin uçot məlumatlarına əsasən (inventarizasiya siyahısı, vərəqələr, kitablar, 01 -li "əsas vəsaitlər" hesabının dövriyyə cədvəli), onların olması və yeri müəyyən edilməli və həmin hesabda olan torpaq sahələrini həcmi uçot məlumatları ilə müqayisə olunmalıdır.

26. Yoxlama başa çatdıqdan sonra aşkar edilmiş bütün pozuntular göstərilməklə akt tərtib edilir, əlavə hesablanmış və ya azaldılmış məbləğlər, habelə "Dövlət Vergi Xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş maliyyə sanksiyaları ətrafı əks etdirilir və onların ödənilməsi müddətləri göstərilir. Aktın surəti hüquqi şəxslərə, əlavə hesablanmış və ya azaldılmış vergi məbləğlərinin haqq-hesabı, ödəyicilərin şəxsi hesabında müvafiq qeydiyyat aparılması üçün uçot üzrə işçiyə təqdim edilir.

VI. ÖDƏYİCİLƏRİN MƏSULİYYƏTİ

27. Hüquqi şəxslərin rəhbərləri hüquqi şəxslərə verilmiş torpaq sahələrinə görə torpaq vergisinin düzgün hesablanması və vaxtında büdcəyə ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Dövlət vergi müfəttişlikləri vergi ödəyicilərinin uçotunu aparır, verginin düzgün hesablanmasına və vaxtında ödənilməsinə nəzarəti təmin edirlər.

28. Müəyyən olunmuş müddətlərdə vergi ödənilmədikdə hər gecikmiş gün üçün qalığ məbləğlərindən 0,1 faiz miqdarında penya hesablanır.

29. "Torpaq Vergisi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasında təqsiri olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

VII. TORPAĞA GÖRƏ VERGİNİN BÜDCƏYƏ DAXİL OLMASI

30. Torpaq vergisindən toplanan vəsait dövlət büdcəsinə daxil olur.

31. Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi üzrə büdcə ilə haqq-hesablaşmaları -li "Büdcə ilə hesablaşmalar" hesabında "torpaq vergisi üzrə hesablaşmalar" adlı ayrıca sub hesabında aparılır.

Müəyyən olunmuş qaydada hesablanmış torpaq vergisi 68 -li balans hesabının krediti, məhsul (iş, xidmət) istehsalına məsrəflərin və istehsalba bağlı olmayan xərclərin uçotuna dair hesabların debeti üzrə əks etdirilir.

Büdcəyə ödənilmiş məbləği 68 -li hesabın debeti və 51 -li "hesablaşma hesabı" hesabının krediti üzrə əks etdirilir.

Torpaq vergisinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi haqqında təlimata

1 sayılı Əlavə

Torpaq vergisinin hesablanması üçün torpaqların qiymətləndirilməsi

CƏDVƏ Lİ

(Azərbaycan Respublikası Nazirər Kabinetinin 1997-ci il 14 may tarixli 43 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir)

Kadastr qiymət rayonları və ona daxil olan inzibati rayonlar	Keyfiyyət qrupları	Torpaq vergisinin hesablanması üçün torpaqların 1 hektarının şərti balları	
		Əkin, dinc və həyətyanı torpaqları	Çoxillik əkmələr
1. Muğan-salyan (Salyan, Saatlı, Sabirabad, Biləsuvar, İmişli, Neftçala rayonları, Hacıqabul rayonunun Kürqırağı düzən hissəsi)	I	140	-
	II	80	-
	III	20	-
	IV	10	-
2. Mil-Qarabağ (Bərdə, Ağcabədi, Beyləqan, Tərtər rayonları, Ağdam, Goranboy, Xocavənd rayonlarının və keçmiş Ağdərə rayonu ərazisinin düzən torpaqları)	I	175	135
	II	115	110
	III	65	80
	IV	40	-
3. Aran-Şirvan (Zərdab, Kürdəmir, Ucar, Yevlax, Ağdaş, rayonları, Ağsu və Göyçay rayonlarının düzən torpaqları)	I	110	-
	II	35	-
	III	20	-
	IV	10	-
4. Abşeron-Qobustan (Abşeron rayonu, Hacıqabul rayonunun Nəvahi-Atbulaq massivi, Xızı rayonunun düzən torpaqları və Siyəzən rayonunun Liman gölüne qədər olan düzən torpaqları)	I	80	295
	II	30	230
	III	20	180
	IV	10	150
5. Dəvəçi-Xaçmaz (Xaçmaz rayonu, Dəvəçi, Siyəzən, Quba və Qusar rayonlarının düzən torpaqları)	I	150	175
	II	110	135
	III	45	90
	IV	20	65
6. Qonaqkənd-Qusar (Qusar, Quba, Dəvəçi, Siyəzən və Xızı rayonlarının dağ torpaqları)	I	40	45
	II	20	40
	III	10	30
	IV	5	20
7. Dağ-Şirvan (Şamaxı, Qobustan, İsmayıllı rayonları Ağsu və Göyçay rayonlarının dağ torpaqları)	I	80	340
	II	30	260
	III	20	230
	IV	10	110
8. Şəki-Zaqatala (Şəki, Zaqatala, Oğuz, Qax, Qəbələ və Balakən rayonlarının dağ torpaqları)	I	200	220
	II	150	105
	III	90	40
	IV	25	25
9. Qanıx-Əyriçay (Şəki, Zaqatala, Qax, Oğuz, Balakən və Qəbələ rayonlarının düzən torpaqları)	I	200	220
	II	150	105
	III	90	40
	IV	25	25

10. Gəncə-Qazax (Samux rayonu, Şəmkir, Xanlar, Tovuz, Ağstafa və Qazax rayonlarının düzən lərinin düzən torpaqları)	I	180	270
	II	115	210
	III	50	120
	IV	15	-
11. Daşkəsən-Gədəbəy (Gədəbəy, Daşkəsən rayonları, Goranboy, Xanlar, Şəmkir, Tovuz, Ağstafa və Qazax rayonlarının dağ torpaqları)	I	90	390
	II	40	340
	III	10	245
	IV	5	-
12. Araz-Boyu (Zəngilan, Fizuli və Cəbrayıl rayonlarının düzən torpaqları)	I	80	-
	II	30	-
	III	10	-
	IV	5	-
13. Dağ-Qarabağ (Şuşa, Xocalı rayonları, Xocavənd, Fizuli, Cəbrayıl, Ağdam rayonlarının və keçmiş Ağdərə rayonu ərazisinin dağ torpaqları)	I	70	550
	II	35	400
	III	15	310
	IV	10	230
14. Laçın-Qubadlı (Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı rayonları, Zəngilan rayonunun dağ torpaqları) dağ torpaqları)	I	45	400
	II	25	345
	III	15	210
	IV	10	190
15. Lerik-Yardımlı (Lerik, Yardımlı rayonları, Masallı, Lənkəran, Astara və Cəlilabad rayonlarının dağ torpaqları)	I	55	-
	II	35	-
	III	20	-
	IV	10	-
16. Lənkəran-Astara (Lənkəran, Astara və Masallı rayonlarının düzən torpaqları)	I	20	215
	II	15	160
	III	5	105
	IV	2	70
17. Cəlilabad (Cəlilabad rayonunun düzən torpaqları)	I	150	300
	II	70	230
	III	30	175
	IV	15	105
18. Şərur-Ordubad (Şərur, Sədərək, Babək, Ordubad, Culfa rayonlarının düzən torpaqları)	I	105	310
	II	90	270
	III	60	165
	IV	-	-
19. Şahbuz-Paraqəçay (Şahbuz rayonu, Şərur, Sədərək, Babək, Ordubad və Culfa rayonlarının dağ torpaqları)	I	45	-
	II	25	-
	III	10	-
	IV	5	-
	I	12	-
	II	6	-
	III	3	-
	IV	1	-

Qeyd: 1. Biçənəklər, örişlər və otlaqlar üçün torpaqların 1 hektarının balları əkin və dinc torpaqlar üçün müəyyənləşdirilmiş balların 1/10 miqdarında qəbul edilir.
2. Şəhər və qəsəbələrin torpaq sahələrinə bu cədvəl tətbiq edilmir.

Torpaq vergisinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi haqqında təlimata

2 sayılı Əlavə

Bakı, Gəncə Sumqayıt, Naxçıvan, Şəki, Yevlax, Lənkəran, Xankəndi, Mingəçevir, Əli-Bayramlı, Naftalan şəhərləri, rayon mərkəzləri, rayon təbəçiliyində olan şəhərlər və qəsəbələr üzrə torpaq vergisinin

D Ə R Ə C Ə L Ə R İ

*(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 8 iyun tarixli 126 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir)
Torpaq sahələrinin bir kvadrat metrinə görə*

(manatla)

Yaşayış məntəqələri	Sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət, məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı torpaqlar	Yaşayış fondlarının, həyətyanı sahələrin tutduğu və kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən torpaqlar	Vətəndaşların baş sahələrinin tutduğu torpaqlar
1. Bakı şəhərində	250	25	20
2. Gəncə, Sumqayıt şəhərlərində	200	20	16
3. Naxçıvan, Şəki, Yevlax, Lənkəran, Xankəndi, Mingəçevir Əli-Bayramlı və Naftalan şəhərlərində	120	12	10
4. Rayon mərkəzlərində	100	10	8
5. Rayon tabeliyində olan şəhərlərdə və qəsəbələrdə	50	5	4

Bakı, Gəncə, Sumqayıt və Mingəçevir şəhərlərinin qəsəbələri istisna olmaqla.

KİMƏ _____

Torpaq vergisinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi haqqında təlimata

(rayon (şəhər) üzrə dövlət vergi müfəttişliyinin adı)

3 saylı Əlavə

_____ 199_____ il üçün
torpaq vergisinin

HAQQ - HESABI

Torpaq Sahələri	Keyfiyyət qrupları üzrə şərti ballar	Torpağın sahəsi ha; kv.m	Verginin dərəcəsi qr. 2x300 man	Verginin məbləği min man
1	2	3	4	5
1. Əkin, dinc və həyətyanı torpaqları: a) I keyfiyyət qruplu b) II keyfiyyət qruplu v) III keyfiyyət qruplu q) IV keyfiyyət qruplu 2. Çoxillik əkmələr: a) I keyfiyyət qruplu b) II keyfiyyət qruplu v) III keyfiyyət qruplu q) IV keyfiyyət qruplu 3. Biçənək, örüş və otlaqlar 4. Sənaye, tikinti, nəqliyyat, rabitə, ticarət, məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı torpaqlar 5. Yaşayış fondlarının, həyətyanı sahələrin tutduğu və kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən torpaqlar 5. Yekunu: 6. Ödəniş müddətləri üzrə a) sentyabrın 15-dək b) noyabrın 15-dək				

Müəssisənin rəhbəri:
Baş mühasib:

QEYD:

Haqq-hesab torpaq sahəsinin olduğu yer üzrə dövlət vergi müfəttişliyinə hər il mayın 15-dək təqdim edilir.

MÜFƏTTİŞLİYİN İŞÇİLƏRİNİN QEYDLƏRİ VƏ İRADLARI:

1. İlkin yoxlama nəticəsində aşığıdakı düzəlişlər edilmişdir:

_____
_____
_____

“ ” _____ 199 -cu il
(ilkin yoxlama tarixi)
_____ imza
(İşçinin vəzifəsi, adı və soyadı)

2. Bu haqq-hesab üzrə tədiyəçinin şəxsi hesabına hesablanmışdır.

“ ” _____ 199 -cu il
(yazılma tarixi)
uçot üzrə işçi _____ imza
(vəzifəsi, soyadı və adı)